

Үндэсний аудитын газар

ТАНИЛЦУУЛГА
БТСУХ-ны 2020 оны санхүүгийн
нэгтгэсэн тайлангийн аудит

УЛААНБААТАР ХОТ
2021 ОНЫ 11 ДУГААР САРЫН 17-НЫ ӨДӨР

- **АУДИТ ХИЙХ ҮНДЭСЛЭЛ**
- **АУДИТЫН ҮЙЛ АЖИЛЛАГАА**
- **САНХҮҮГИЙН НЭГТГЭСЭН ТАЙЛАНГИЙН АУДИТ**

АУДИТ ХИЙХ ҮНДЭСЛЭЛ

- **Монгол Улсын Үндсэн хуулийн 25 дугаар зүйлийн 1 дэх хэсгийн 7 дахь заалт:** Төрийн санхүү, төсвийн хяналтыг хараат бусаар хэрэгжүүлэх байгууллагын бүрэн эрх, зохион байгуулалт, үйл ажиллагааны журмыг хуулиар тогтооно; /Энэ заалтыг 2019 оны 11 дүгээр сарын 14-ний өдөр баталсан Монгол Улсын Үндсэн хуульд оруулсан нэмэлт, өөрчлөлтөөр өөрчлөн найруулсан./
- **Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.1-д:** Монгол Улсын Үндсэн хуулийн Хорин тавдугаар зүйлийн 1 дэх хэсгийн 7 дахь заалтын дагуу төрийн санхүү, төсвийн хяналтыг хараат бусаар хэрэгжүүлэх байгууллага нь төрийн аудитын байгууллага байна. /Энэ заалтыг 2020 оны 05 дугаар сарын 01-ний өдөр баталсан Төрийн аудитын тухай хуулийн шинэчилсэн найруулгад оруулсан./

ТӨРИЙН АУДИТЫН ТУХАЙ ХУУЛЬ

- **7 дугаар зүйл. Төрийн аудитын төрөл, хэлбэр**
 - 7.1-д Төрийн аудитын байгууллага төрийн санхүү, төсвийн хяналтын хүрээнд дараах төрлөөр аудит хийнэ:
 - Санхүүгийн тайлангийн аудит,
 - Гүйцэтгэлийн аудит,
 - Нийцлийн аудит хийнэ.
- **8 дугаар зүйл. Санхүүгийн тайлангийн аудит**
 - 8.1-д Төрийн аудитын байгууллага Төсвийн тухай хуульд заасны дагуу улсын нэгдсэн төсвийн гүйцэтгэл, Засгийн газрын санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, төсвийн байгууллага, төсөв захирагчийн жилийн төсвийн гүйцэтгэл, санхүүгийн тайлан, санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, төрийн болон орон нутгийн өмчит, тэдгээрийн оролцоотой хуулийн этгээдийн жилийн санхүүгийн тайланд аудит хийнэ.

- **8 дугаар зүйл. Төсвийн цаглабар**
 - **8.9.1 - Төсвийн шууд захирагч**
 - **8.9.2 - Төсвийн төвлөрүүлэн захирагч**
 - **8.9.5 - Төсвийн ерөнхийлөн захирагч**
 - **8.10.1 - Нэгдсэн төсвийн гүйцэтгэл, Засгийн газрын санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан**

- **Санхүүгийн тайлангийн зорилтот хэрэглэгчдийн зүгээс үзүүлэх итгэл үнэмшлийн хэмжээг нэмэгдүүлэх**
- **Санхүүгийн тайлан нь залилан болон алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийллээс бүхэлдээ ангид эсэх талаарх үндэслэлтэй нотолгоо олж авах**

- **INTOSAI - Аудитын Дээд Байгууллагуудын Олон Улсын байгууллага**
 - **АДБОУС 200**
 - **АДБОУС 2000**
- **Монгол Улсын Ерөнхий Аудитор**
 - **Төрийн аудитын байгууллагаас аудит хийх журам - А/106**
 - **Санхүүгийн тайлангийн аудитын заавар, аргачлал - А/70**

АУДИТАД ХАМРАГДАХ ХЭЛБЭР

- **Дүгнэлт гаргах**
- **Түүвэрт хамруулах**
- **Аудитын хуулийн этгээдээр гүйцэтгүүлэх**

- **Өөрчлөлтгүй /Зөрчилгүй/**
- **Өөрчлөлттэй**
 - **Хязгаарлалттай**
 - **Сөрөг**
 - **Дүгнэлт өгөхөөс татгалзсан**

АЛДАА, ЗӨРЧЛИЙН ЯЛГАА

- **БУРУУ ИЛЭРХИЙЛЭЛ** - тайлагнасан санхүүгийн тайлангийн үзүүлэлт, тайлагнасан байвал зохих үзүүлэлтийн хоорондын зөрүү.
 - санаатай – залилан
 - санамсаргүй - алдаа
- **ЗӨРЧИЛ** - хүчин төгөлдөр үйлчилж буй хууль тогтоомжид харшлах байгууллага, түүний удирдлага, байгууллагад ажилладаг бусад хувь хүний санаатай болон санамсаргүй үйлдэл, эс үйлдэл.

АЛДАА, ЗӨРЧЛИЙН ШИЙДВЭРЛЭЛТ

- Илэрсэн алдаа, зөрчлийг залруулах боломж байгаа эсэхийг эхлээд шийдвэрлэх,
- Залруулаагүй алдаа, зөрчлийн шинж байдлаас хамаарч:
 - Зөвлөмж өгөх
 - Албан шаардлага өгөх
 - Төлбөрийн акт тогтоох
 - Хууль хяналтын байгууллагад шилжүүлэх

САНХҮҮГИЙН НЭГТГЭСЭН ТАЙЛАНГИЙН АУДИТ

- Санхүүгийн нэгтгэсэн тайланд 5 байгууллагын санхүүгийн тайлан нэгтгэсэнээс:
 - дүгнэлт гаргасан 3,
 - түүвэрт хамруулсан 2 тайлан байна.
- Зөрчилгүй – 1,
- Хязгаарлалттай – 2 дүгнэлт өгсөн байна. Үүнд,
 - Биеийн тамир, спортын улсын хороо
 - Буянт-Ухаа спортын ордон ТӨАТҮГ

Алдаа, зөрчил /сая төгрөг/	
Нийт	13,623.6
Залруулга	12,526.5
Төлбөрийн акт	2.3
Албан шаардлага	718.0
Зөвлөмж	376.8

ШИЛЭН ДАНСНЫ МЭДЭЭЛЭЛ

- **Нийцлийн аудитыг дангаар, санхүүгийн тайлангийн болон гүйцэтгэлийн аудиттай хослуулан хийх хувилбар байдаг.**
 - **Шилэн дансны тухай хууль**
 - **Төрийн болон орон нутгийн өмчийн хөрөнгөөр бараа, ажил, үйлчилгээ худалдан авах тухай хууль**
- **Шилэн дансны цахим хуудсанд 151 мэдээлэл байршуулахаас:**
 - **хугацаанд нь 148 мэдээллийг,**
 - **хугацаа хоцроож 3 мэдээллийг байршуулсан байна.**

- **Батлагдсан төсөв гүйцэтгэлтэй холбоотой асуудал**
 - **Хөрөнгө оруулалтын санхүүжилтийн бүртгэл**
- **Урьдчилж гарсан зардалтай холбоотой асуудал**
 - **Хөтөлбөр арга хэмжээний санхүүжилт, ажлын гүйцэтгэлд хяналт тавьж ажиллах**
- **Үндсэн хөрөнгөтэй холбоотой асуудал**
 - **Газрын бүртгэл, тайлагналтай холбоотой**
- **Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын баримт бичиг боловсруулж, мөрдөж ажиллах**

ЗӨВЛӨМЖИЙН ХЭРЭГЖИЛТ

- **Завсрын үеийн санхүүгийн тайлангийн аудит**
 - **Аудитын мөрөөр хяналт тавих /Зөвлөмжийн хэрэгжилтийг үнэлэх/**
 - **Эхний хагас жилийн баталгаажсан санхүүгийн тайланд аудит хийж төлөвлөлтийн үе шатны ажилбарыг гүйцэтгэж баримтжуулна.**
- **2020 оны санхүүгийн тайлангийн аудитаар төсвийн шууд захирагчид өгсөн 1 төлбөрийн акт биелсэн, 9 албан шаардлага, 17 зөвлөмжийн хэрэгжилт 80.0 хувьтай байна.**

АУДИТААР ИЛЭРСЭН НИЙТЛЭГ АЛДАА, ЗӨРЧИЛ

- Шилэн дансны хуулийн заалт хэрэгжүүлээгүй
- Тооцож олгосон тэтгэмж, цалингаас суутгасан татварын тооцоолол алдаатай
- Анхан шатны баримтын бүрдэл дутуу ажил гүйлгээг бүртгэсэн
- Тайлант хугацаанд авлага, өр төлбөр үүсгэсэн, тооцоо нийлсэн актаар баталгаажуулаагүй
- Зардлын эдийн засгийн ангилал хооронд гүйлгэн зарцуулсан, зориулалтын бус зардлаас хөрөнгө бэлтгэсэн
- Цаглабар хугацаанаас хоцроож аудитад тайлан хүргүүлэх
- Хөрөнгийн тооллого хийж, илтгэх хуудас бичээгүй
- Санхүүжилтийн тооцоог актаар баталгаажуулаагүй
- Гэрээт ажлын гүйцэтгэлийг дүгнэж, хүлээн аваагүй

ЦААШИД АНХААРАХ АСУУДАЛ

- Зөвлөмжийн биелэлтийг заасан хугацаанд гаргаж өгөх
- Холбогдох судалгааг нэгтгэж өгөх
- Авлага, өглөг найдваргүй болох, насжилт өндөр, эзэн холбогдогч нь тодорхойгүй авлага, өглөгийн асуудлыг шийдэх
- Спортын ордныг Улсын комисс хүлээн аваагүй, холбогдох баримт бичиггүй байгаа асуудлыг шийдэх
- Улсын болон орон нутгийн төсвөөс санхүүжилт авч байгаа онцлог ажил гүйлгээний бүртгэл, тайлагналд анхаарах
- Санхүүгийн ажилтан, нягтлан бодогчдын ур чадварыг дээшлүүлэх, мэргэжлийн сургалтад хамруулах

БАЯРЛАЛАА, АМЖИЛТ ХҮСЬЕ.

Холбоо барих

15160 Улаанбаатар хот, Чингэлтэй дүүрэг
Бага тойруу-3, Засгийн газрын IV байр
Утас:26-04-37, Факс:62-26-32-30

E-mail: info@audit.gov.mn

<https://www.facebook.com/undesniauditiingazar>